

הלכות עדות פרק יט

א. שנים שהעידו ואמרו, במזרח הבירה הרג זה את הנפש בשעה פלונית, ובאו שנים ואמרו להן, במערב הבירה הזאת הייתם עמנו בעת הזאת אם יכול העומד במערב לראות מה יש במזרח, אינן זוממין; ואם אינו יכול לראות, הרי אלו זוממין. ואין אומרין שמה מאור עיניהם שלראשונים רב, ורואין מרחוק יתר מכל אדם.

ב. וכן אם העידו שנים ואמרו, בבקר הרג זה את הנפש בירושלים, ובאו שנים ואמרו להן, ביום זה בערב הייתם עמנו בלוד אם יכול אדם להלך אפלו על הסוס מירושלים ללוד מבקר עד ערב, אינן זוממין; ואם אינו יכול להגיע, הרי אלו זוממין. ואין אומרין שמה פר קל ביותר נזדמן להן, וקפלו בו את הדרך; אלא בדבר המצוי הידוע לכל, משערין לעולם ומזימין אותן.

ג. שנים שאמרו באחד בשבת הרג זה את הנפש, ובאו שנים ואמרו ביום זה עמנו הייתם במקום אחר רחוק, אבל ביום שלאחר יום זה הרגו בודאי אפלו העידו האחרונים שקדם כמה ימים הרגו הרי זה ההורג עם עדיו הראשונים נהרגין, שהרי הוזמו: שבעת שהעידו שהרג, עדין לא נגמר דינו להרג.

ד. אבל אם באו שני עדים בשלישי בשבת ואמרו, באחד בשבת נגמר דינו שלפלוני להריגה, ובאו שנים ואמרו, באחד בשבת עמנו הייתם במקום פלוני הרחוק, אלא מערב שבת נגמר דינו, או בשני בשבת נגמר דינו אין עדים אלו שהוזמו נהרגין: שהרי מכל מקום בעת שהעידו עליו, כבר נגמר דינו להריגה.

ה. וכן לענין תשלומי קנס. כיצד: באו שנים בשלישי בשבת ואמרו, באחד בשבת גנב וטבח ונגמר דינו, ובאו שנים ואמרו, באחד בשבת עמנו הייתם במקום רחוק, אבל מערב שבת נגמר דינו אפלו אמרו בשני בשבת גנב וטבח ונגמר דינו אין עדים אלו שהוזמו משלמין: שהרי מכל מקום בעת שהעידו עליו, חייב היה לשלם. וכן כל כיוצא בזה.

ו. אין עדי השטר נעשין זוממין, עד שיאמרו בבית דין, שטר זה בזמנו כתבנוהו, ולא אחרנוהו. אבל אם לא אמרו כן אף על פי שזמנו שלשטר באחד בניסן בירושלים, ובאו עדים והעידו שעדי השטר היו עמהם ביום זה בבבל השטר פשר והעדים פשרים: שאפשר שאחרוהו וכתבוהו; וכשהיו בירושלים באחד באדר כתבו שטר זה שם, ואחרו זמנו וכתבו זמנו ניסן.

ז. אמרו בזמנו כתבנוהו, והוזמו אם יש עדים שיודעים היום שחתמו בו על שטר זה, או עדים שראו זה השטר וחתימת ידם בו ביום פלוני כיון שהוזמו, הרי נפסלו למפרע מיום שנודע שחתמו על השטר: שהעדים החותמין על השטר, הרי הן כמי שנחקרה עדותן בבית דין בעת החתימה.

ח. אבל אם אין עדים שראו עדותן, ולא ראו השטר מקדם אינן נפסלין אלא מעת שהעידו בבית דין שזה כתב ידן, ואמרו בזמנו כתבנו: שאפשר שביום זה שהעידו בבית דין, בו ביום חתמו על השטר שיש לו כמה שנים, והם שקרו ואמרו, בזמנו כתבנו.